

Nr 172.

Av herr **Lindblom, m. fl.**, om tillskapande av en institution med auktoriserade mätningsmän m. m.

Den starka prisstegring, som under senare år kännetecknat byggnadsproduktionen, särskilt å landsbygden, beror av flera omständigheter. En av dessa är en viss monopolisering av arbetet till förmån för de fackligt organiserade byggnadsarbetarna samt ackordssystemets så gott som undantagslösa tillämpning. Till grund för ackordsprisernas bestämmande ligga mycket omfattande, i detalj utarbetade prislister. För betalningens fastställande beträffande de särskilda arbetena tillämpas ett mätningförfarande, vilket handhaves av mätningsmän, i allmänhet utsedda av den fackförening, till vilken arbetarna äro anslutna. Enligt avtalen skall mätningen utföras gemensamt av representanter för arbetsgivarna och arbetarna. Denna bestämmelse har emellertid ringa betydelse, när det gäller mindre företagare, som i regel själva sakna nödig kännedom om mätningssystemet och ej heller ha tillgång till sakkunniga medhjälpare. Det sistnämnda är åtminstone fallet beträffande jordbrukare och egnahemsbyggare på landsbygden. Sålunda komma dessa mätningsmän att i många fall representera endast ena parten, arbetstagaren, men icke förty är deras avgörande bestämmande för prissättningen. Av skäl, som icke här skola beröras, ser sig arbetsgivaren i allmänhet nödsakad att foga sig i deras avgöranden. Den i avtalen stipulerade skiljedoms klausulen kommer icke till användning, därför att arbetsgivaren oftast ej vill figurera i sådant sammanhang. Ur allmän rättssynpunkt kan en sådan ordning icke anses tillfredsställande. Det torde också vara allmänt känt, att prissättningen efter mätning ofta otillbörligt gynnat den ena sidan. Hur stor den prisstegring är, som har sin grund i detta förhållande, kan givetvis icke påvisas siffermässigt, men i enskilda fall kan den uppgå till betydande belopp.

Mätningförfarandet har sin grund i det nu allmänt tillämpade ackordssystemet. Här skola icke till granskning upptagas de konsekvenser, som detta system för med sig i fråga om byggnadskostnadernas storlek, och de skäl, som kunna anföras för dess avskaffande eller begränsning. Med sannolikhet har man att utgå ifrån, att systemet under en avsevärd tid framåt alltjämt kommer att bibehållas. Från denna utgångspunkt tilldrar sig emellertid frågan om ett noggrannare och rättvisare mätningförfarande allt större intresse.

I detta sammanhang må framhållas att statsmakterna å ett annat område, som erbjuder vissa beröringspunkter med det nu behandlade, ansett sig böra meddela reglerande bestämmelser. Enligt lagen den 20 juni 1935 om virkes-

mätning äger Kungl. Maj:t i fråga om vissa av rikets län förordna att i fall, då mätningen skall ligga till grund för bestämmande av köpeskilling för visst virke, sådan mätning endast må ombesörjas av virkesmätning snämnd.

Utän att här närmare ingå på bestämmelserna i nämnda lag och deras lämplighet för nu behandlade fall, torde starka skäl tala för, att även för mätning inom byggnadsverksamheten opartiska auktoriserade mätare borde vara att tillgå, vilka efter uppdrag av arbetsgivaren eller arbetstägaren hade att utföra sådana mätningssuppdrag, varom nu är fråga.

Vi förutsätta, att anordningen gives fakultativ karaktär, så att den officiella mätning sinstitutionen träder i funktion endast efter anmodan av någöndera eller båda parterna. Den sålunda utförda uppmätningens resultat borde dock genom lagbestämmelser göras bindande.

Enligt vår mening böra dessa spörsmål göras till föremål för särskild utredning. På grund av det nu anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om utredning rörande tillskapandet av en institution med auktoriserade mätning smän m. m., ävensom om framläggande för riksdagen snarast möjligt av de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1941.

E. A. Lindblom.

Eskil Albertsson.

P. J. Näslund.

John T. Björck.